

UNITED NATIONS UNIVERSAL DECLARATION OF HUMAN RIGHTS 1948

TRANSLATED IN GAWRI LANGUAGE

UNITED NATIONS (UN)

انساناناں حق آں عالمی دُنایاں منشور

دُنائے می جمع قومونیں عام اسمبلی (اقوام متحدہ این جنرل اسمبلی) ا ۱۰ دسمبر ۱۹۴۸ ره "انسانانان حق آن عالمی منشور" منظور کا اسان عام اعلان کیر۔ دی پائل ره این منشوریں عبارات چٹریل تھی۔ این تاریخی کارناما پتہ اسمبلی ا تانی تمام ممبران نے اوطن ره زور دیت اُون توم تان تانی اوطن می اسان عام اعلان کرگ تے اسان خور کُروگ می حصہ گنگ۔ مثلاً آس اخکاره بھاگه چٹری لامآگ تے خاص کُر اسکولونه می پرگ، بُجاگ تے اسپس تفصیل واضح کرگ۔ تے این باراً می کاں نی اوطنان یا علاقیں سیاسی حیثیتان لحاظ ده که فرق نه بو ده۔

آخریں سند عبارت

دُنایان جمع قومونه آن اطلاعات آن محکمہ

انسانانان حق آن عالمی دُنایان منشور

تمہید ؟

بار انسانیں ذاتی عزات تے انسانان مساوی تے تاس ما دی کاس که نه بچوگ واله حقوق قبولوگ دُنائے می آزادی، انصاف تے امنیں بنیاد تھی۔

انسانی حقوق ما با فکر ہوگ تے اسوں بے حرمتی اکثر اچھلاں ناترس کارونه آن شکل می ظاہر بوتھوں کو تن ده انسانیتان ضمیر که سخت خفگان پھاست۔ تے عام انسانانیں این بار گھین ارمان بار وخت گشی تھی اُون اچھلیں ا دُنائے وجود می یش اُون تن می تمام انسانان که تانی بات منوگیں تے تانی عقیداً ره پاش ہوگیں آزادی حاصل ہوش تے انسانان بھید ما تے متیزی ما بیج ہوش۔ این نیں کیر ائے بار ضرولی تھو او انسانان آ حق که قانونی شکل دا اس محفوظ کردہ

کہ چری مہ این نہ دیانش تہ اُون انسان برداشت نہ کربا زور او ظلمان خلاف بغاوت کُروگ رہ مجبور ہوگ تہ ترے تھکو این بآر ضروری تھو اُون انسانانآ حآق قانونیں زور دہ محفوظ ہو دہ۔

این ضروری تھو اُون قومونآ میہ دوستانہ تعلقات چاچگ تہ،

دُنایاں جمح قومونہ آں ممبرانہ تانی چُتڑیل میہ بنیادی انسانی حقوق، انسانی شخصیتیں قدر، عزت تہ میس او ایساں مساوی حقوقاں بآرا میہ تانی عاقیدیں دوبارہ تصدیق کیت تہ کولاؤ آزادی آں ماحول میہ معاشرہ این ترقی کہ زور داگاں تہ جنونآ معیار رآت کُروگاں ارادہ کیت۔

انسانانآ حق آں عالمی دُنایاں ممبرانہ این وعدہ کیت اُون مہ ای تنظیم آیں شراکت دہ ملی تمام دُنائی میہ اصولآ تہ عملاً انسانی حقوق تہ بنیادی آزادی آں زیات ما زیات عزت کُری تہ کرابائے،

این وعدہ پورہ کروگیں کیر ضروری تھو اُون سواً اُون حقوق تہ آزادی این مطالب جانگ تہ۔ این نین کیر عام اسمبلی اعلان کُرینتھوں

انسانانآ حق آں عالمی منشور تمام قومونہ این کیر مقصدان حاصل کروگاں مشترکہ معیار ہوگ اُون بآر مانوچ تہ معاشراں بآر ادارہ این منشور ایچ مُکہ تہا تعلیم و تبلیغآ ذریعآ دہ اومی حقوقاں تہ آزادی آں احترام پیدا کُری تہ اومی قومی تہ باری دُنایاں کار روائ آں ذریعآ دہ ممبران اوطن میہ تہ تمتھیں قومونہ میہ کاں ممبر اوطنان ماتحت تھو تہ قبولوگیں کیر سامسو، سامسو کوشیش کُریاگ۔

دفعہ ۱۔ تمام انسانان حقوق او عزتاں لحاظ دہ آزاد تہ برابر پیدا ہُت۔ اوم کہ ضمیر تہ عقل میلا ہت اینیں کیر اوم کہ پکار اُون آک دی سہ جاوالان سلوک کُری دہ۔

دفعہ ۲۔ بآر مانوچ این تمام آزادیاں تہ حقوقاں حقدار کاں این اعلان میہ بیان کیت تہ تہ این حق رہ نسل، رنگ، جنس، جب، مذہب تہ سیاسی فرق یا کہ قسماں عاقیدہ، قوم، معاشرہ، دولات، یا خاندانی حیثیات وغیراں کئی اثار نہ ہودہ۔

آس ما علاوه کآ علاقآ سہ یا اوطن سہ کان مانوج تعلق ساتن تہ تسین سیاسی حالت، دائرہ اختیار، یا باری اوطنین حیثیتاں بنیاد دہ تآس سہ کئی فرقاں سلوک نہ ہودہ، خواہ کہ تتھیں علاقہ یا اوطن آزاد تھو یا دی اوطنان ماتحت تھو یا خود مختار نات یا سیاسی اقتداراں لحاظ دہ دی کہ بندیزاں پابند تھو تہ۔

دفعہ ۳۔ ہار مانوج کہ تانی ساراں، آزادی آن تے ذاتی حفاظت آن حاق تھو۔

دفعہ ۴۔ کومی کسی ما غلام یا وینزی نہ چابگ۔ غلیمی تے بردہ فروشی کہ قسمیں ہامو بی تہ منع ہوگ۔

دفعہ ۵۔ کآنی مانوج کہ جسمانی تکلیف یا ظلماں، انسانیت سوز یا ذلیل سلوک یا سزا نہ دآجگ۔

دفعہ ۶۔ این ہار مانوجاں حق اُون ہار بہاگ رہ قانون تسین حیثیات قبول کرگ۔

دفعہ ۷۔ قانونین نظر مئی سوا ہار ہار تھو تے سوا بغیر کہ فرقہ قانوناں مئی امان لاگاں ہار ہار حقدار۔ این اعلاناں خلاف کہ کآس سہ کر فرقاں سلوک ہوشات یا کہ فرق کروگیں ترجیح دآجوشیت تے سوائ کہ مو تآس ما بچاواں ہار ہار حاق تھو۔

دفعہ ۸۔ ہار مانوج کہ تتھیں کاروناں خلاف کآ کارونہ این دستور مئی بیان کرآل حق ختم کرنش تہ، اختیار والہ قومی عدالت مئی بھر پور طریقاً دہ قانونی کارروائی آں پورہ حاق تھو۔

دفعہ ۹۔ کآنی مانوج صرف حکمرانین مرضی دہ گرفتار، نظر بند یا اوطن تھی نہ گڑ دہ۔

دفعہ ۱۰۔ ہار مانوج کہ ہار ہار حاق حاصل تھو اُون تساں حقوق تے فرایض مقرر کرگ یا تساں خلاف جرماں الزامان ہار مئی مقدمہ چلاگ آزاد تے غیر جانبدار عدالت مئی انصافاں مطابق ہودہ۔

دفعہ ۱۱۔ (۱) ہار تہیں مانوچ اُون کساں خلاف فوجداری آں الزام آس تہ تہیں وخائ باگناہ حساب ہوگ اون کاں وخائ عدالت مئ تساں جرم ثابت نہ ہس تہ ترے تاس کہ تانی صفائ پیش کروگاں پورہ موقع نہ دیش تہ۔

(0) کاںی مانوچ کہ این چھلاں ا کارین کیر سزا نہ داچگ اُون تہیں کار تاس ما تھی سرزد ہوگیں ٹیمہ قومی یا ہاری دُنایاں قانون مئ سزا آں قابل جرم حساب نہ ہس تہ ترے تاس کہ تہیں سزا ما زیات سزا داچگ کتیک سزا فعلاں ارتکاباں وخہ مقرر آس تہ۔

دفعہ ۱۲۔ کاںی مانوچاں ذاتی جنون مئ، شتائ جنون مئ یعنی معاملات مئ، خط وغیرا مئ تانی مرضی دہ انگیرہ داگ نات نہ ئ عزت رہ ترے نیک نامی رہ حملہ کروگیں اجازت تھی۔ ہار مانوچاں حاق تھو اُون قانون اومی حملا ما ترے اگیرہ داگ ما تسین حفاظت کردہ۔

دفعہ ۱۳۔ (۱) ہار مانوچاں این حاق تھو اُون تاس کہ ہار اطمیناں حدوداں مئہ بن پھر کہ بچوگاں ترے بیوگیں آزادی ہو دہ۔

(۲) ہار مانوچ کہ این حاق تھو اُون سہ اوطن تھی کھنگہ بچنش ترے چودہ کہ چری این اوطان تسین تانی پا تھی تہ، ترے این چھلہ واپس این اوطن کہ یاگا پا حاق حاصل تھو۔

دفعہ ۱۴۔ (۱) ہار مانوچ کہ دی کاس ما تکلیف میلا ہوشات تہ تاس ما بچ ہوگیں کیر دی اوطن مئ پناہ باتاگاں حاق تھو ترے تاس کہ پناہ میلا ہو ترے تھکو تہیں پناہ ما فائدہ گھنوگاں حاق تھو۔

(۲) این تمہیں عدالتی کارروائی ما بچ ہوگیں کیر استعمال مئ نہ گھاباں کاں خالص غیر سیاسی جرم یا تہیں کاروناں وجا تھی عمل مئ ینش اُون کاں انساناں حق آں عالمی منشوراں مقاصداں ترے اصولاں خلاف تھو تہ۔

دفعہ ۱۵۔ (۱) ہار مانوچ کہ قومیتاں حاق تھو۔

(۲) صرف حاکم یعنی حکمرانیں مرضی دہ کانی مانوج تانی قومیت ما محروم نہ بودہ ترے آس کہ قومیتاں بدلاگاں حق ما تھی انکار نہ کر جگ۔

دفعہ ۱۶۔ (۱) بالغ ایس او میش کہ بغیر کہ اچھلاں پابندی آ کاں نسل، قومیت یا مذہبیاں بنیاد دہ شاجین تہ باوہ کروگاں حاق تھو۔ ایس او میش کہ نکاح می ترے نکاحاں پھوٹاگ می یعنی طلاقاں معاملاً می برابر حاق تھو۔

(۲) نکاح دوئی مدعی آں پورہ ترے آزاد رضائے دہ بودہ۔ آزاد رضائے این مطالب اینوں تاس رہ دباؤ تلی رضائے نہ کر دہ پرہ تسین مرضی معلوم کردہ۔

(۳) خاندانی معاشراں قدرتی ترے بنیادی اکائی۔ ترے ای معاشراں ترے ریاستاں اوطن تھی حفاظتاں حقدار۔

دفعہ ۱۷۔ (۱) ہر انسان کہ اپان سہ یا دی سہ ملی جائیداد ساتوگاں حاق تھو۔

(۲) کانی مانوج زبردستی دہ تسائے جائیداد ما محروم نہ کر باں۔

دفعہ ۱۸۔ (۱) ہار مانوج کہ فکر یعنی سوچیں آزادی، ضمیر یعنی رین او لیل می تمیزیں آزادی، ترے مذہبیں آزادی آں پورہ حاق تھو۔ این حق می مذہب یا عقیدہ بدلاگاں ترے خلک می ترے ذاتی طور دہ، اپان سہ ترے دی سہ ملی عقیدیں تبلیغ، عمال، عبادت ترے مذہبی رسوم پورہ کروگیں آزادی پا شامل تھی۔

دفعہ ۱۹۔ ہار مانوج کہ تانی رائے ساتوگیں ترے رائے داگاں حاق تھو۔ این حق می این پا شامل تھو اوں سہ آزیدی دہ تانی رائے دادہ ترے کاں ذریعاً دہ خوشانش ترے اوطنان سیمان خیال ساتوگ ما بغیر علم ترے خیالات باتادہ۔ اوم حاصل کردہ ترے اوم خور کردہ۔

دفعہ ۲۰۔ (۱) ہار مانوج کہ پر امن اجلاساں ترے تنظیم چاگاں حاق تھو۔

(۲) کائی مانوچ رہ کیں تنظیم سہ ملوگیں کیر کئی قسمیں جبر کروگ نات۔

دفعہ ۲۱۔ (۱) ہار مانوچ کہ تانی اوطنیں حکومت می با مقابلاً آ یا ووٹاں زریعہ دہ منتخب کراں نمائنداں ذریعاً دہ حصہ گھنوگاں حق حاصل تھو۔

(۲) ہار مانوچ کہ تانی اوطن می سرکیری نوکری حاصل کروگاں برابر حق تھو۔

(۳) حکومتیں چلاگیں بنیاد عوامیں مرضی ہوگ۔ این مرضی وقتاً فوقتاً اچھلاں حقیقی انتخاباتاں ذریعاً دہ ظاہر بودہ تن می عام ترے مساوی رائے داگدبہودہ یعنی عام خلک حصہ گھن دہ ترے ہار مانوچ کہ اچھلہ ووٹ داگاں حق حاصل ہو دہ۔ کہ فرق مو ہو دہ۔ ترے ای پلگاں طریقاً دہ ووٹاں داگ ہو دہ یا اسان برابر آزادانہ رائے داگاں طریقاً تحت عمل می یادہ۔

دفعہ ۲۲۔ معاشران رکنیں حیثیت دہ ہار مانوچ کہ معاشرتی حفاظت آن حق حاصل تھو ترے تاس کہ این حق پا حاصل تھو اوں سہ اوطنان نظامان ترے وسایلاں مطابق قومی کوشیش ترے باری اوطنان تعاون دہ اچھلاں مالی، معاشرتی ترے ثقافتان حق حاصل کردہ اوں سہ اسیں عزتیں ترے ترقی این کیر لازمی تھو تہ۔

دفعہ ۲۳۔ (۱) ہار مانوچ کہ کار روزگاران آزادانہ خوشاگ، کار روزگاران مناسب شرطونہ ترے بے روزگاری آن خلاف تحفظان حق حاصل تھو۔

(۲) ہار مانوچ کہ کئی قسماں فرق ما بغیر مساوی کاریں کیر مساوی اجرتان حق حاصل تھو۔

(۳) ہار مانوچ کہ کار کرنش تہ تاس کہ اچھلاں مناسب اجرات گھنوگاں حق تھو اوں سہ تسان ترے تسان بال بچان عزت سہ امر لنگاگیں ضمانت آس تہ، ترے ان می لخہ ضروری آس ترے معاشرتی حفاظت دی ذریعاً دہ اضافہ کرباگاں حق تھو۔

(۴) ہار مانوچ کہ تانی مفاد بچ کړوگیس کیر تجارتنی تنظیمونه چاگان تے اوم مئی شریک ہوگان حاق حاصل تھو۔

دفعہ ۲۴۔ ہار مانوچ کہ آرامین تے فرصتاً حاق حاصل تھو۔ این حق مئی کاراں گھنٹاں حد بندی تے تنخا ما علاوہ مقررہ وقفاً سرہ سرہ چٹیان پا شامل تھو۔

دفعہ ۲۵۔ (۱) ہار مانوچ کہ تانی تے تانی بال بچیں صحت تے خاکڑی این کیر رین امریں لنگاگان حاق حاصل تھو تن مئی خوراک، کوچر، لار تے علاجیں سہولت تے دی ضروری معاشرتی فائداً شامل تھو۔ تے بے روزگاری، بلگار، معذوری، ریڑتوب، گنرتوب یا اومی حالات مئی روزگار ما محرومی اوں سہ اسان وسان نہ آس تہ، اسون خلاف تحفظاں حاق حاصل تھو۔

(۲) ایس تے ماسوم خاص توجہ آں حقدار تھو۔ تمام ماسومان کاں باوا ما باد پیدا ہت یا بغیر باوا پیدا ہت تہ اچھلہ معاشرتی تحفظاں حقدار تھو۔

دفعہ ۲۶۔ (۱) ہار مانوچ کہ تعلیمان حاق حاصل تھو۔ تعلیم مفت ہو دہ، کم از کم ابتدائی درجاً مئی تے بنیادی درجاً مئی۔ ابتدائی تعلیم جبری ہو دہ۔ یعنی کوم نہ پا منوشات تے تاس سا زورہ مناجی۔ ہنریں تے پیشہ ورانہ تعلیم حاصل کړوگان عام انتظام ہو دہ۔ تے قابلیتاً بنیاد دہ اچات تعلیم حاصل کړوگ ہار آگیں کیر برابری آں بنیاد دہ ممکن ہو دہ۔

(۲) تعلیمان مقصد انسانین زندگی مئی اینار پیدا ہو دہ۔ تے ائی انسانان حقیں تے ازیدی آں احترام مئی اضافہ ہو دہ۔ تعلیم تمام قوموناں مئی جاویلی، صلح تے دیستی کہ ترقی دگ تے امن جاری ساتوگیں کیر دُنایاں این تنظیمان کارونہ میس کہ گھی چوگ۔

(۳) ییو بوب کہ این جولاگان خوشاگان اول سارہ حاق تھو اوں تسوں ماسومان کہ کہ قسماں تعلیم دا جگ۔

دفعہ ۲۷۔ (۱) ہار مانوچ کہ قومیں ثقافتی زندگی میں آزادانہ حصہ گھنوںگان، ادبیات یعنی کتابوںہ تھی فائدہ گھنوںگان تے سائنسیں ترقی میں تے اسان فائدہ گھنوںگ میں شریک ہوگان حاق حاصل تھوں۔

(۲) ہار تھی مانوچ او سہ سانسى علمى یا ادبى مصنف آش تاسک حاق حاصل تھوں اوتسان اخلاقى تے مادی مفادات بچاؤ کردہ

دفعہ ۲۸۔ ہار مانوچ تمتهیں معاشرتی تے بین الاقوامی نظام میں شامل ہوگان حقدار تھوں کان میں تمتهیں تمام آزادی تے حقوق حاصل ہوینش اون کان این اعلان میں پیش کیت تہ۔

دفعہ ۲۹۔ (۱) ہار مانوچ رہ معاشران حاق تھوں۔ کیوں معاشرہ میں دری تی تاس کہ تانی شخصیتیں آزادانہ تے پورہ نشوونما ممکن تھوں۔

(۲) تانی آزادی تے حقوق ما فائدہ گھنوںگ میں ہار مانوچ صرف تمتهیں حدوداں پابند ہوگ اون کان دی مانوچیں آزادی تے حقوق تسلیم کراگیں کیر یا جمہوری نظام میں اخلاق، عام امن تے عام خارخاگری این کیر قانوناً مقرر کیش تہ۔

(۳) اومی حقوق تے آزادی کانی حال میں عالمی دنیا میں تنظیمان مقاصداں تے اصولان خلاف عمل میں نہ گھیاہان۔

دفعہ ۳۰۔ این اعلانان کانی شئی تھی این مطالب نہ گنجی اون تن تھی کشکان اوطینان یا مانوچ اچھلان کار گروگہ شجی یا کار بھاگہ شاگ اون تسان مقصد اومی حقوقان تے آزادی این خرابی آش تہ کیں ایماک پیش کیت تہ۔